



Agrarna politika Srbije u procesu približavanja EU

Prof. Natalija Bogdanov

Evidence-Based Policy Making
20.03.2019, Belgrade, Serbia



Pozadina

Opšti cilj

- Analiza ključnih ekonomskih pokazatelja i razvoja agrarne politike u u protekloj deceniji, sa posebnim naglaskom na 2016-2017.

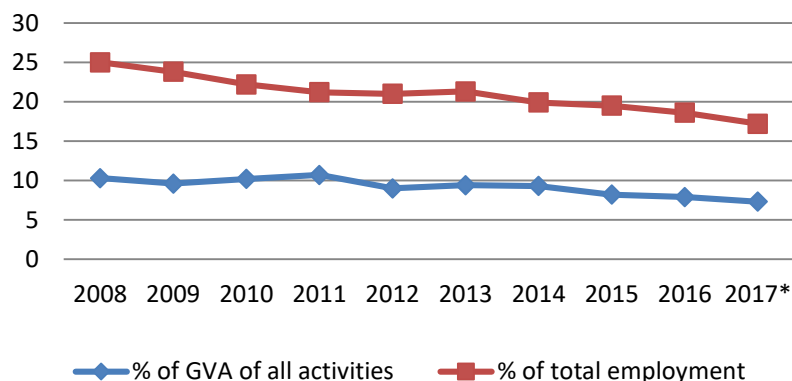
Metodološki pristup:

- Kvantitativna analiza statističkih podataka i budžetskih transfera poljoprivredi prema stubovima politike i grupama mera
- Kvalitativna analiza sadržaja dokumenata koji regulišu postojeći okvir poljoprivredne politike
- Komparativna interpretacija – zemlje/teritorije Zapadnog Balkana i EU

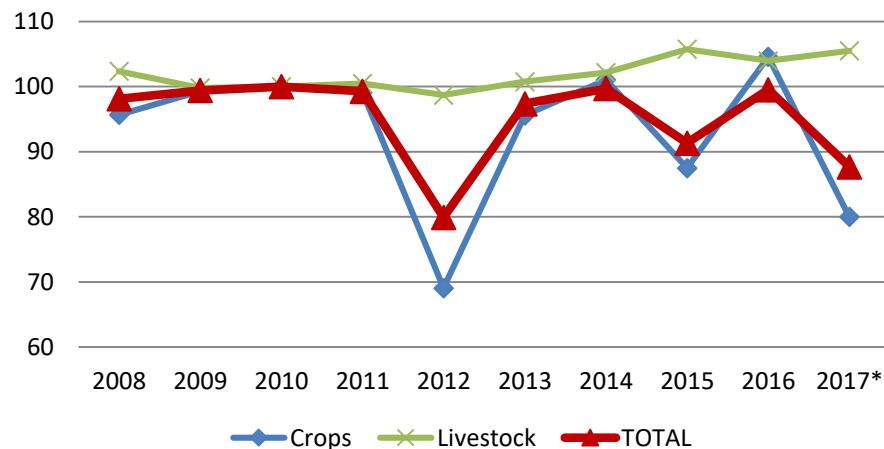


Poljoprivredni sektor

Poljoprivreda u BDV i zaposlenosti



Trend poljoprivredne proizvodnje

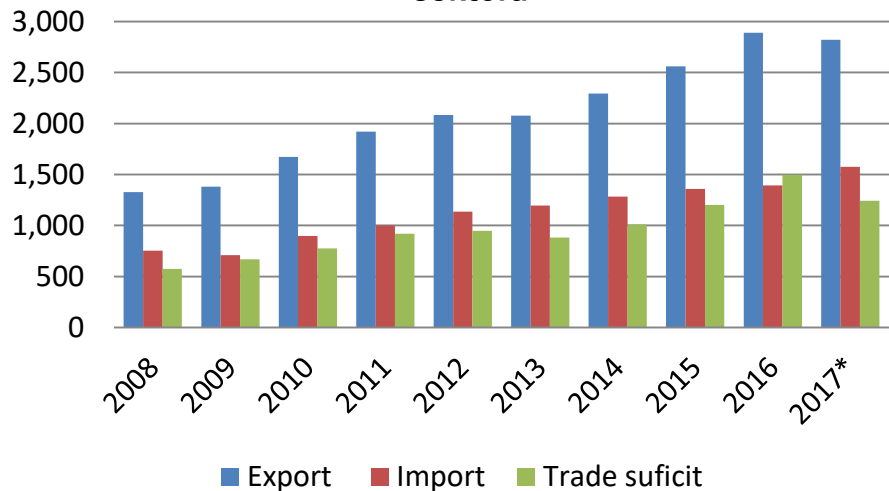


Poljoprivreda u makroekonomskim trendovima zemalja i teritorija Zapadnog Balkana

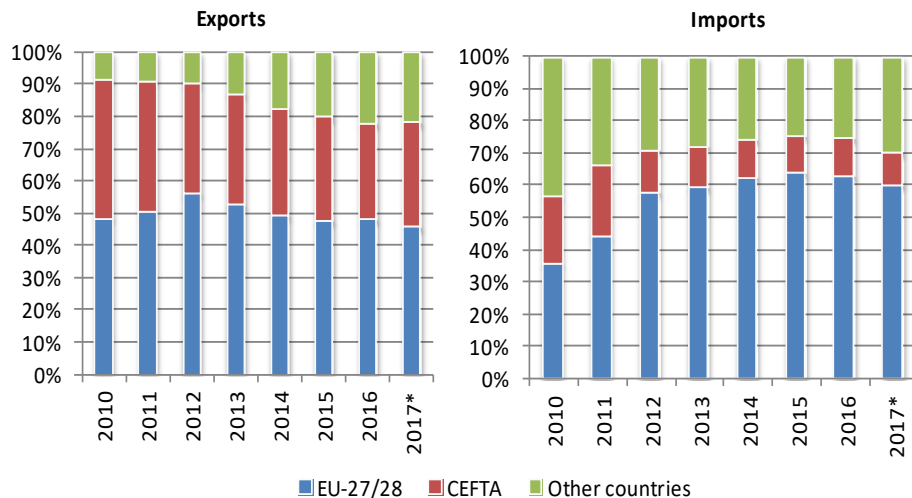
	AL		BA		XK*		MK		ME		RS	
	2013	2017	2013	2017	2013	2017	2013	2017	2013	2017	2013	2017
BDV poljoprivrede (% ukupne BDV)	22.4	22.7	8.3	7.1	14.4	11.9	11.4	10.9	9.8	9.6	9.4	7.3
Zaposlenost u poljoprivredi (% ukupne zaposlenosti)	52.5	38.2	18.9	18.9	n/a	n/a	18.7	16.2	n/a	n/a	21.3	17.2



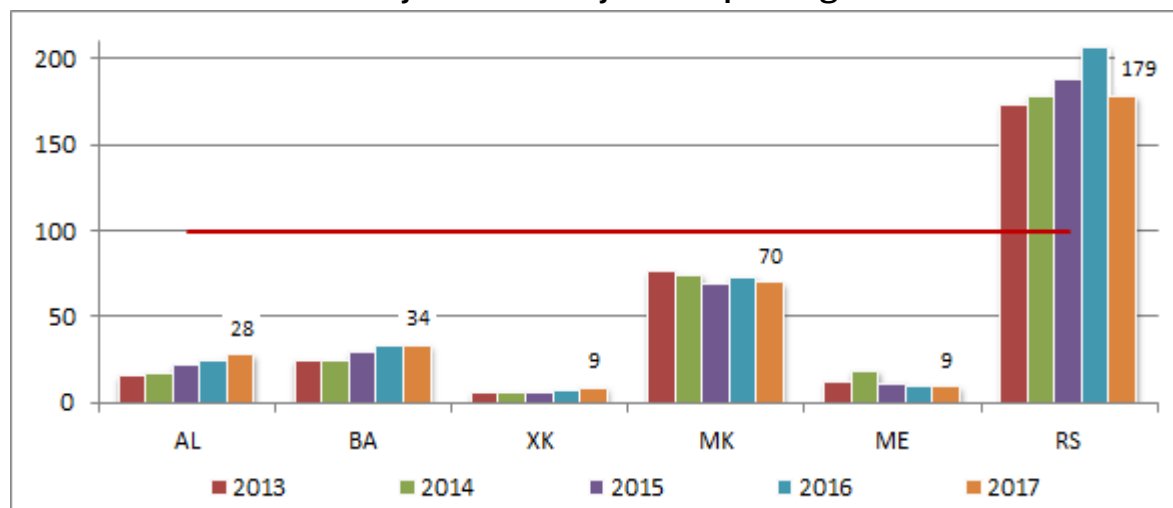
Spoljnotrgovinska razmena poljoprivredno-prehrambenog sektora



Spoljnotrgovinska razmena po grupama zemalja



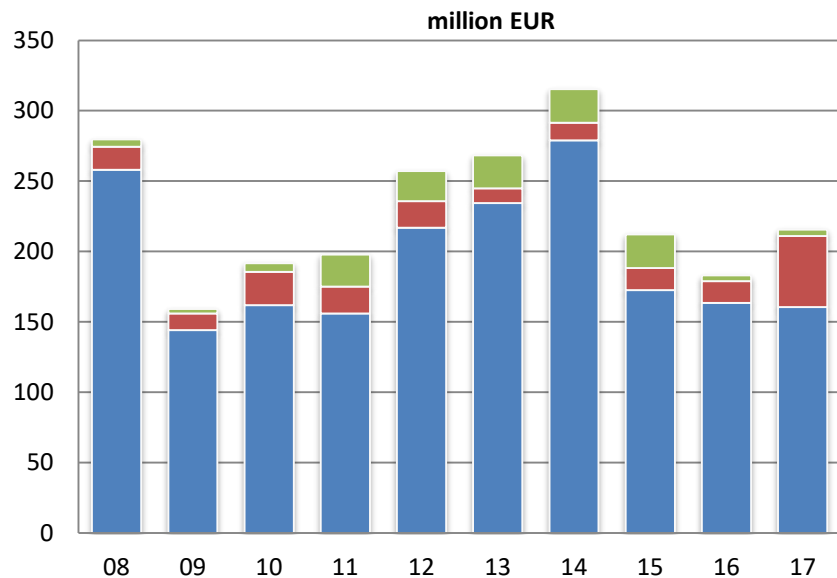
Relativna pokrivenost uvoza poljoprivredno-prehrambenog sektora izvozom u zemljama/teritorijama Zapadnog Balkana



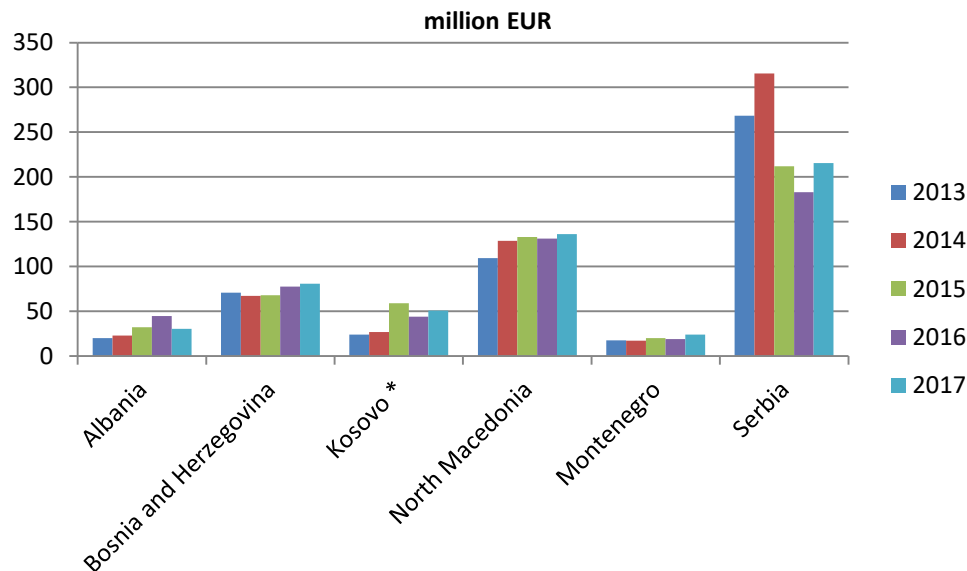


Ukupna budžetska podrška poljoprivredi

Ukupna budžetska podrška poljoprivredi Srbije



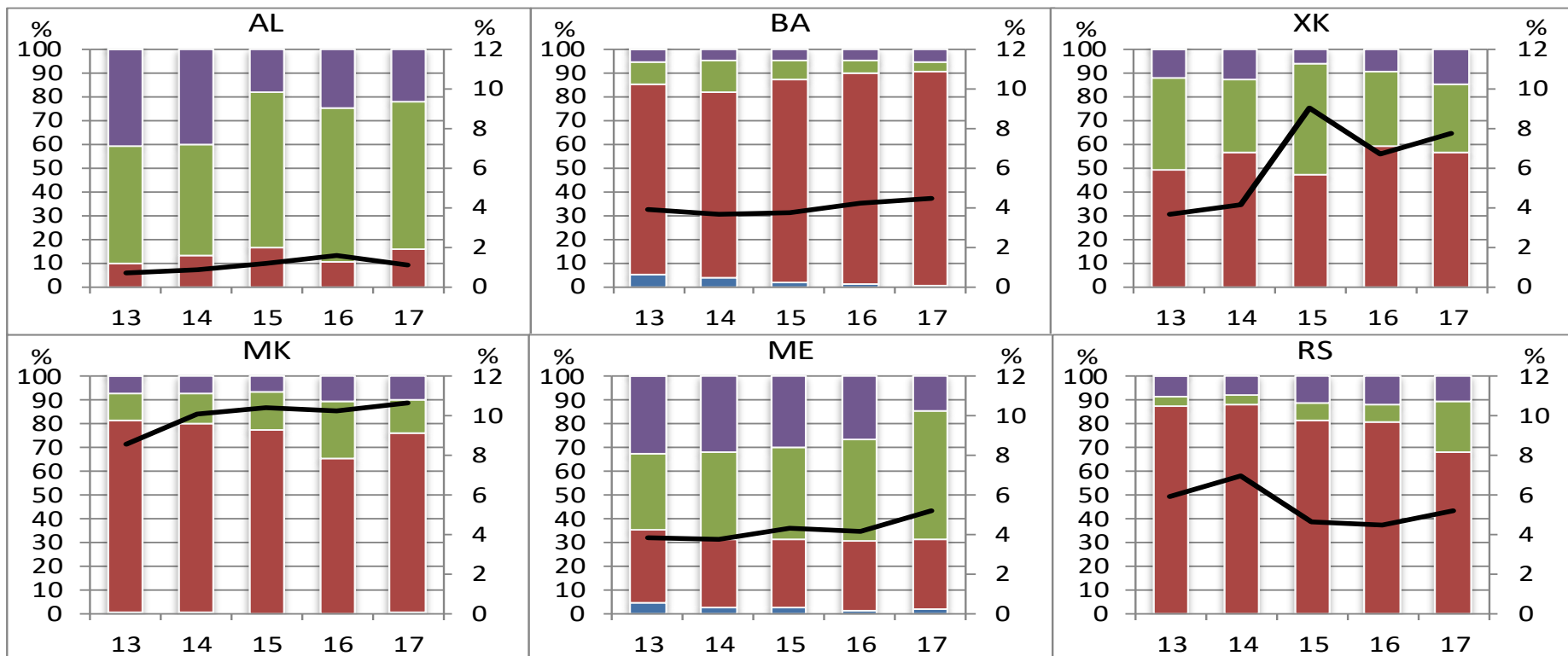
Ukupna budžetska podrška poljoprivred u zemljama/teritorijama zapadnog Balkana





Struktura ukupne budžetska podrška poljoprivredi

Struktura agrarnog budžeta u zemljama/teritorijama Zapadnog Balkana

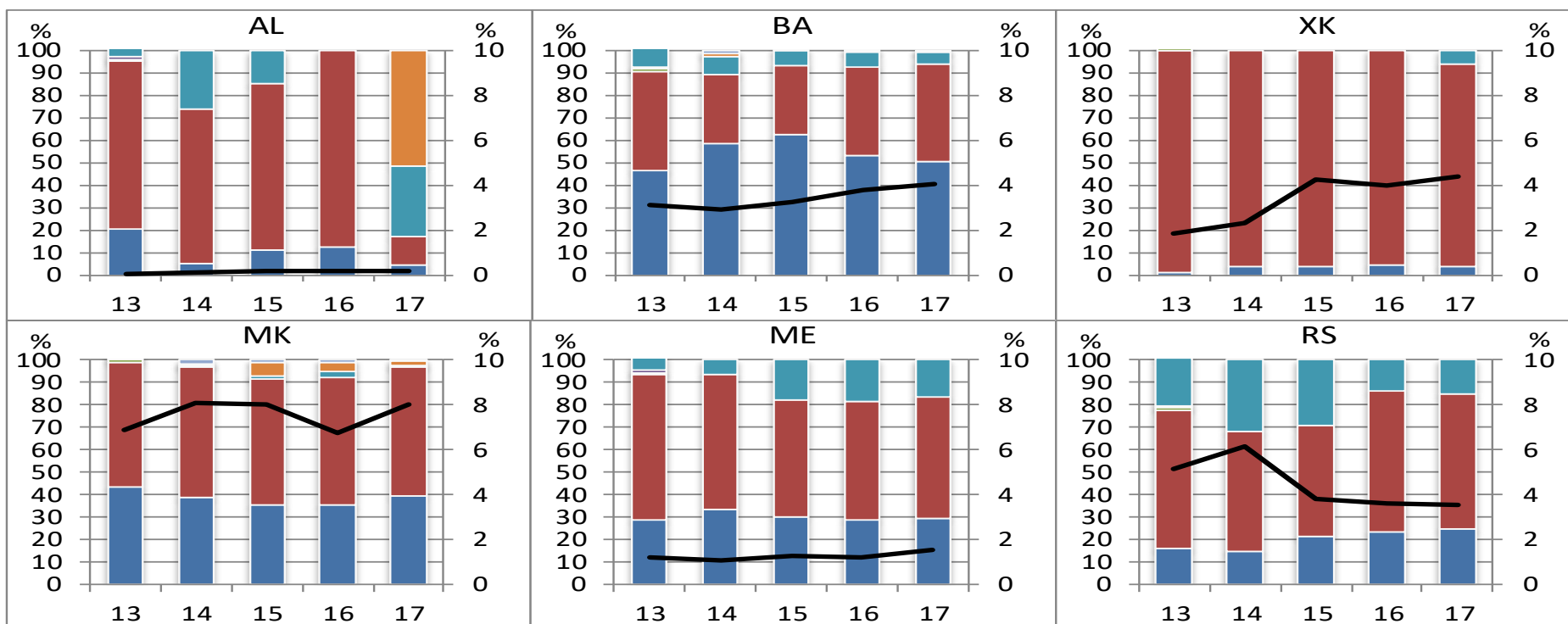


- OTHER MEASURES RELATED TO AGRICULTURE
- STRUCTURAL AND RURAL DEVELOPMENT MEASURES
- Direct producer support measures
- Market support measures
- TOTAL % of output (right scale)



Struktura budžetske po stubovima agrarne politike

Struktura direktne podrške proizvođačima u zemljama/teritorijama Zapadnog Balkana

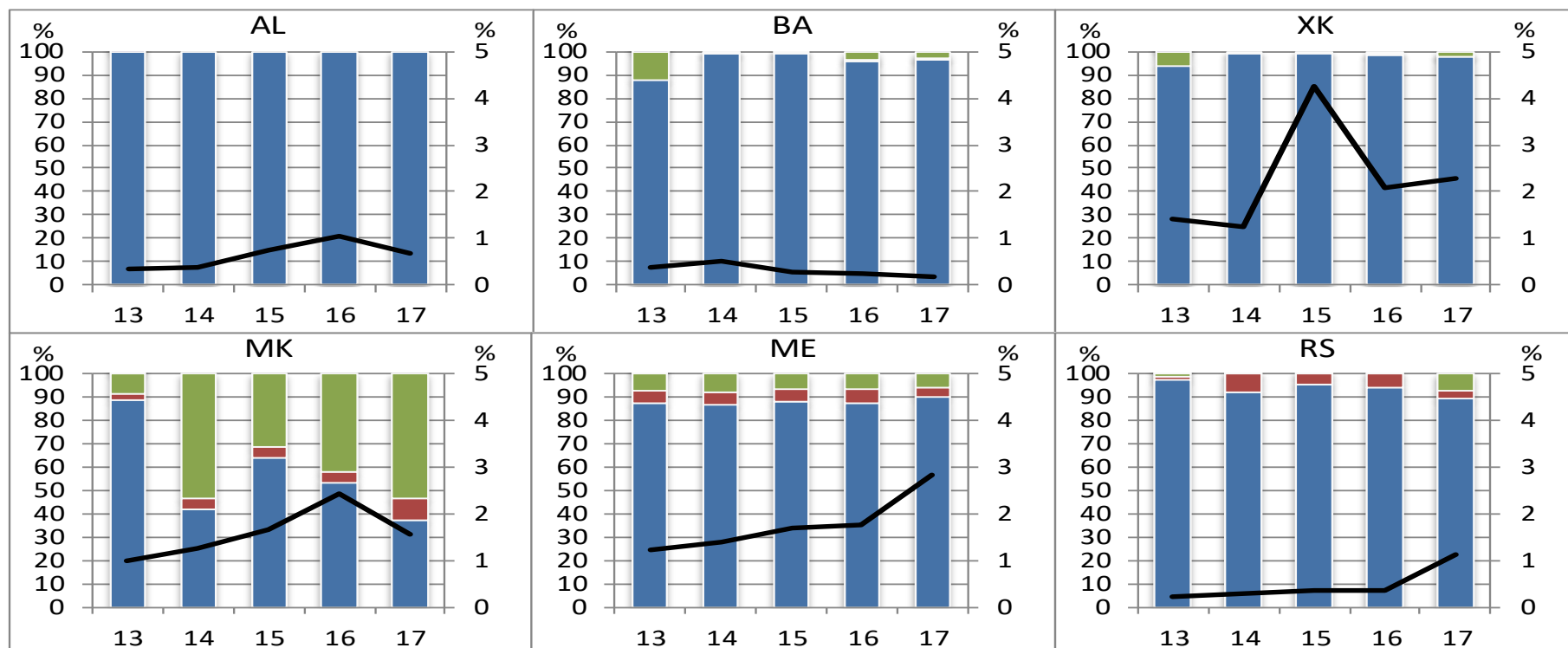


- Miscellaneous direct producer support
- Disaster and other compensations to producers
- Variable input subsidies
- Direct payments based on current area/animal
- Direct payments based on output (price aids)
- TOTAL % of output (right scale)



Struktura budžetske po stubovima agrarne politike

Struktura podrške ruralnom razvoju u zemljama/teritorijama Zapadnog Balkana

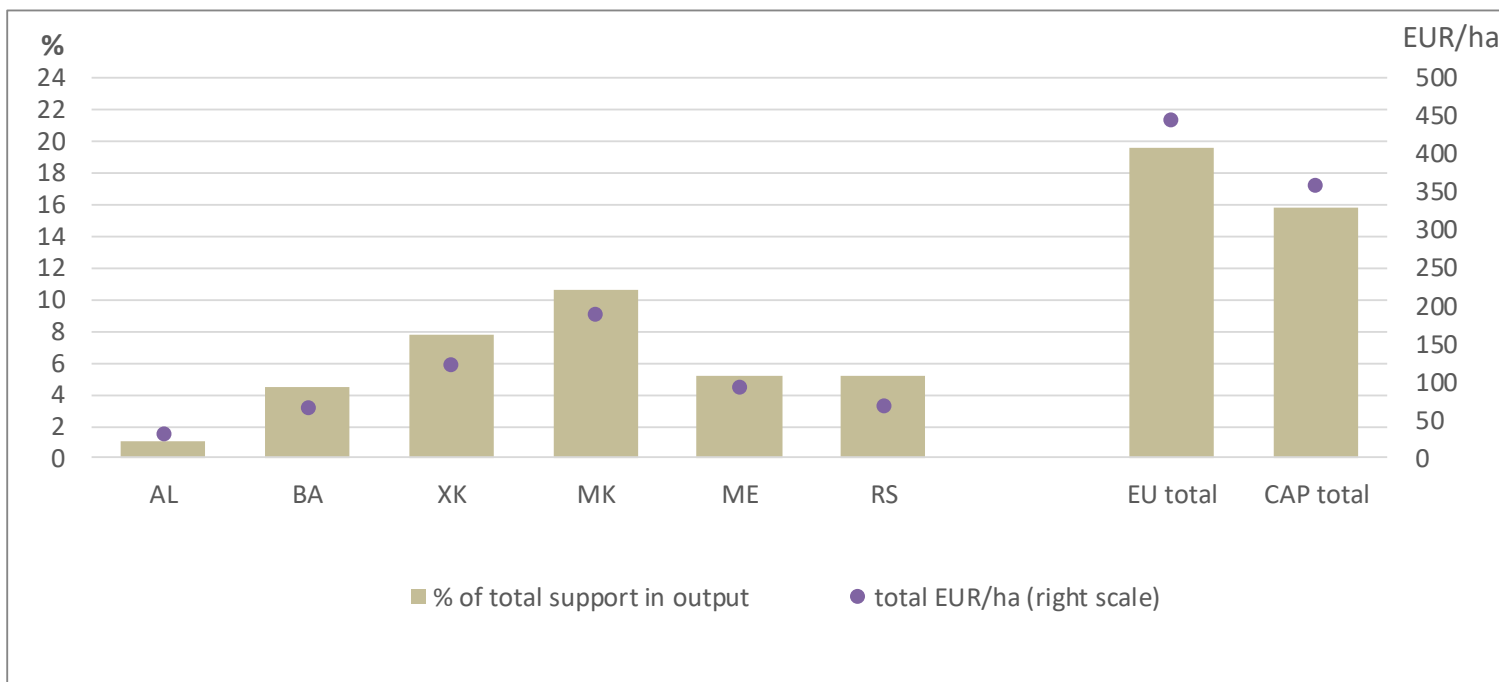


- Supporting rural economy and population
- Providing environmental and societal benefits
- Improving the competitiveness of agro-food sector
- TOTAL % of output (right scale)



Procena usaglašenosti sa poljoprivrednom politikom EU

Relativni nivo ukupne budžetske podrške poljoprivredi u zemljama/teritorijama Zapadnog Balkana i EU (% od vrednosti poljoprivredne proizvodnje; EUR/ha), 2017





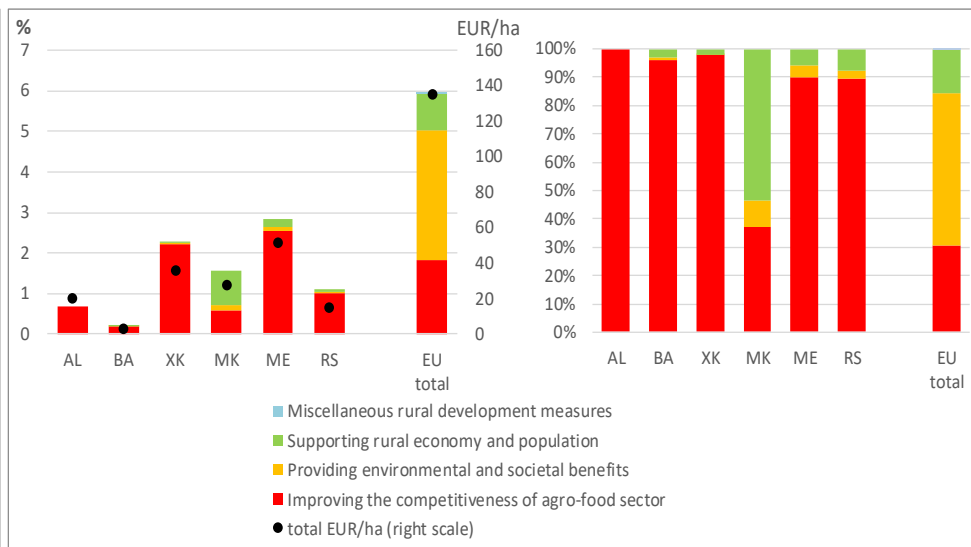
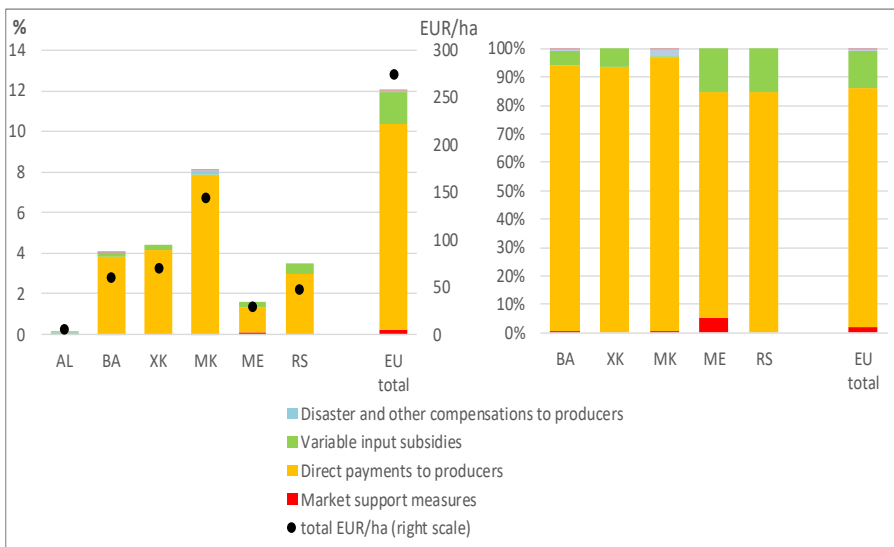
Relative level and composition of direct payments to producers in the WB and EU (% of agricultural output; EUR/ha), 2017



Procena usaglašenosti sa poljoprivrednom politikom EU

Relativni nivo i struktura podrške I stubu politike u zemljama/teritorijama Zapadnog Balkana (% poljoprivrednog autputa; EUR/ha), 2017

Relativni nivo i struktura podrške ruralnom razvoju u zemljama/teritorijama Zapadnog Balkana (% poljoprivrednog autputa; EUR/ha), 2017





Zaključci i preporuke

- **Progres vidljiv domenu uspostavljanja institucionalnih struktura**
 - Stagnacija u reformama pod uticajem dinamike pridruživanja
- ***Koordinacija i implementacija ne garantuju racionalnost i efektivnost politike***
 - Prioriteti nedovoljno jasni i vidljivi; balansiranje između konkurentnosti i principa jednakosti
 - Nema evaluacije i monitoringa
- ***Preraspodela budžetske podrške sprovodi se na bazi raspoloživih sredstava, bez obzira na prioritete/potrebe pojedinih podsektora***
 - Optimalni iznos podrške se ne može definisati, ipak...
 - Kontinuitet u smislu mera podrške koje se primenjuju, ali ne i u smislu iznosa podsticaja i/ili korisnika



Zaključci i preporuke

- ***Šema DP-a nije definisana na objektivnim i valjanim osnovama i samo je delimično u skladu sa CAP***
 - Bez jasnog seta ciljeva, sa čestim promenama u obimu podrške i prihvatljivim korisnicima, **veliki deo budžeta se troši se na način koji ne garantuje održivi rast sektora**
 - Većina mera podrške primenjuje se uz jednostavne zahteve i niske pragove; vrlo malo doprinosi ciljevima politike
 - Potrebna je bolja usaglašenost podrške dohotku i ciljeva politike koji se odnose na pružanje javnih dobara
 - Unakrsna uslovljenost direktnih plaćanja nije vidljiva



Zaključci i preporuke

- **Dualna struktura poljoprivrede nije reflektovana u sistemu poljoprivredne politike**
 - Paušalna plaćanja ne doprinose širim ciljevima sektora (strukturne promene, veća konkurentnost, javna dobra itd.)
 - Mere podrške prilagođene malim gazdinstvima i njihovim potrebama nisu kreirane
- **Kreiranje politike i proces donošenja odluka na lokalnom nivou bi trebali biti vođeni i podržani**
 - JLS treba više autonomije, više instrumenata, bolja koordinacija da bi ispravno odgovorile na specifične lokalne potrebe



Zaključci i preporuke

- Potreban je efikasan odgovor politike na sve češće ekstremne vremenske prilike kako bi se smanjila ranjivost gazdinstava na klimatske promene
- Regulatorni okvir, kao ključna prepreka za pokretanje podrške slične LEADER-u, mora biti dovršen kako bi se iniciralo uspostavljanje partnerstava
- Ubrzati izgradnju institucionalnih kapaciteta Ministarstva i uspostavljanje funkcionalnih sistema za upravljanje politikom po uzoru na CAP
- Reorganizacija postojećih i razvoj nedostajućih administrativnih struktura



Hvala na pažnji!